

กรณีตัวอย่าง "การรุมทึ้งงบประมาณแผ่นดิน" ของข้าราชการประจำ

นำเสนอเมื่อ : 6 ก.พ. 2559

ผู้เขียน สุพจน์ เอียงกฤษร คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ที่มา มติชนรายวัน เผยแพร่ 5 ก.พ. 59

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “คอร์รัปชัน (corruption)” หลายคนอาจจะนึกถึงแต่พวกนักการเมือง เพราะภาพลักษณ์ของนักการเมืองส่วนใหญ่มักจะเป็นเช่นนั้น แต่อันที่จริงสำหรับข้าราชการประจำนั้นก็ไม่น้อย ทั้งกินตมนำไปกับนักการเมือง (บางที่เป็นผู้ซื้อของทางให้กับนักการเมืองเสียเอง) หรือกินทวนนำโดยหาช่องทางเอง ดังที่มีให้เห็นอยู่บ่อยๆ ที่ข้าราชการประจำถูกตัดสินใ้ให้ออก ปลดออก และไล่ออก หรือถูกจำคุกเพราะคดีคอร์รัปชัน ซึ่งก็คือการหาประโยชน์ใดๆ โดยมิชอบจากทางราชการ ทั้งงบประมาณ ทรัพย์สิน และอำนาจหน้าที่ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องอย่างไม่สมเหตุสมผลนั่นเอง หรือกรณีที่ข้าราชการที่เกษียณแล้วมีเงินเป็นรอยเป็นพันล้าน ซึ่งเป็นไปไม่ได้เลยที่ข้าราชการจะร่ำรวยได้ขนาดนั้นจากเงินเดือนหรือค่าตอบแทนจากระบบราชการ แต่เป็นเพราะกฎหมายเอื้อไม่ถึง หรือกฎหมายเอื้อให้เขาหาประโยชน์อย่างไม่สมเหตุสมผลได้นั่นเอง

ประเทศไทยมีข้าราชการระดับอธิบดีขึ้นไปเป็นหลักร้อย (บางที่อาจถึงหลักพัน) และถ้านับตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีเขาไปด้วยจะมีจำนวนเป็นหลักพันอย่างแน่นอน อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิการบดี และหัวหน้าศูนย์หรือสำนักงานอื่นๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ากรม บุคคลระดับนี้จะมิสิทธิได้ไ้รฎบประจำตำแหน่งตามระเบียบของทางราชการ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรราชการ พ.ศ.2523) โดยให้รฎบประจำตำแหน่งมีอายุการใช้งานเพียง 6 ปี ซึ่งก็ดูเหมาะสมดีสำหรับข้าราชการระดับสูงเหล่านี้ ไม่ว่าจะไซ้เพื่องานราชการจริงหรือไม่ก็ตาม (ขึ้นอยู่กับจริยธรรมของแต่ละท่านเป็นสำคัญ)

ต่อมาก็ในปี พ.ศ.2535 มีการแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรราชการ พ.ศ.2523 ให้ขยายสิทธิลงมายังระดับรองอธิบดีและตำแหน่งเทียบเท่าอื่นๆ (นี่คือตัวอย่างของความพยายามหาประโยชน์จากทางราชการของเหล่าข้าราชการระดับสูง) ที่มีจำนวนเป็นหมื่นๆ ตำแหน่ง ซึ่งนั่นหมายความว่า ประเทศนี้จะต้องใช้งบประมาณเพื่อจัดซื้อรถประจำตำแหน่งไว้ให้ข้าราชการระดับนี้ใช้อีกเป็นหมื่นๆ คัน และยังคงเปลี่ยนใหม่ทุกๆ 6 ปีด้วย เฉพาะในกระทรวงมหาดไทยที่นอกจากมีปลัดกระทรวง รองปลัด ผู้ตรวจ อธิบดี และรองอธิบดีแล้ว ยังมีผู้ว่าราชการจังหวัดและรองผู้ว่าฯ ที่เป็นตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีและรองอธิบดี ซึ่งก็ล้วนแต่มีสิทธิได้รับด้วย (กระทรวงนี้กระทรวงเดียวน่าจะมีผู้มีสิทธิเป็นจำนวนรวมพันราย)

ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการที่นอกจากจะมีปลัดกระทรวง รองปลัด ผู้ตรวจ อธิบดี และรองอธิบดีแล้วยังมีอธิการบดี รองอธิการบดี และตำแหน่งเทียบเท่าอื่นๆ รวมแล้วก็เป็นพันรายเช่นกัน ซึ่งแน่นอนว่าทางกระทรวงย่อมไม่สามารถตั้งงบประมาณมาจัดซื้อจัดหารถประจำตำแหน่งได้ครบทุกตำแหน่งอย่างแน่นอน กระทรวงการคลังเองก็คงไม่สามารถหาเงินงบประมาณมาตอบสนองผู้มีสิทธิเหล่านี้ได้ทันเช่นกัน

ดังนั้น จึงมีมติคณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ปัญหานี้ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร0504/ว 182 ลงวันที่ 10 กันยายน 2547 เรื่องการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนเหมาะสมแก่การจัดหารถประจำตำแหน่งสำหรับข้าราชการผู้มีสิทธิได้รถยนต์ประจำตำแหน่ง และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร0505/ว 141 ลงวันที่ 19 กันยายน 2549 เรื่องการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี

เรื่องการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนเหมาะสมแก่ตำแหน่งสำหรับข้าราชการผู้มีสิทธิได้รถยนต์ประจำตำแหน่ง โดยมีมติให้ผู้มีสิทธิใช้รถยนต์ประจำตำแหน่งแต่ละหน่วยงาน (ระดับกรม) ไม่สามารถจัดหาให้ได้ ให้สามารถเบิกค่าตอบแทนเป็นเงินได้

โดยตำแหน่งระดับปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่าเบิกได้เดือนละ 41,000 บาท
ระดับอธิบดีหรือเทียบเท่าเบิกได้เดือนละ 31,800 บาท และระดับรองอธิบดีหรือเทียบเท่าเบิกได้เดือนละ 25,400 บาท (คล้ายการผ่อนรถให้เป็นการทดแทนรถประจำตำแหน่ง)

ดังนั้น ใครที่ได้มาดำรงตำแหน่งระดับนี้ก็สามารถเอาเงินไปดาวน์รถหรู ไว้ใช้เองได้เลย
เมื่ออยู่ในตำแหน่งไปแค่ 3 ปี 4 ปีก็ได้รถหรู เป็นสมบัติส่วนตัวไปฟรีๆ หนึ่งคัน
และถ้ามีโอกาสครองตำแหน่งนานกว่านั้นก็จะได้เพิ่มไปอีกเป็นคันที่ 2, ที่ 3
มตินี้จึงกลายเป็นมตรองรับการรุมทึ้งงบประมาณแผ่นดินของข้าราชการประจำนั่นเอง

เรื่องการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้ผู้มีสิทธิใช้รถประจำตำแหน่งนี้ ประโยชน์ที่เห็นๆ
คือการชดเชยความสะดวกสบายให้ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีมูลค่ากว่าเดือนละ 4 หมื่นบาทสำหรับปลัดกระทรวง กว่า
3 หมื่นบาทสำหรับอธิบดี และกว่า 2 หมื่นบาทสำหรับระดับรองอธิบดีหรือตำแหน่งเทียบเท่า
แม้จะจำกัดการเบิกได้ไม่เกินหน่วยงาน (กรม) ละ 5 ตำแหน่ง
แต่มันก็ยังเป็นเงินจำนวนมหาศาลที่รั่วไหลออกไปโดยไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ต่องานราชการและประเทศชาติ
เมื่อวิเคราะห์ถึงความไม่เหมาะสมของเรื่องนี้แล้วจะพบว่ามีความไม่เหมาะสมที่ชัดเจน 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก เป็นการใช้จ่ายงบประมาณกับรายจ่ายที่ไม่เป็นจริง
เพราะข้าราชการระดับรองอธิบดีหรือเทียบเท่าเมื่อเขามารับตำแหน่งแล้ว
คงไม่มีทานใดมีค่าใช้จ่ายเพิ่มจากการใช้รถในงานราชการมากมายถึงเดือนละ 2-3 หมื่นบาทเช่นนั้น
และโอกาสที่จะใช้งานรถประจำตำแหน่งพร้อมๆ กันของคนในกรมเดียวกันก็คงมีไม่บ่อยนัก
หากจำเป็นยังสามารถหาทางออกทางแก้อีกหลายทาง เงินค่าตอบแทนที่ได้จึงเป็นรายจ่ายที่ไม่เป็นจริง
เป็นเงินกินเปล่าโดยแท้จริง ทุกวันนี้จึงไม่ค่อยมีใครสนใจใช้รถประจำตำแหน่ง
แต่ก็จะขอรับเงินค่าตอบแทนเสียมากกว่า

เรื่องนี้ยังมีข้อสงสัยอีกว่า ในแต่ละกรมจะมีรองอธิบดีและตำแหน่งเทียบเท่าอื่นๆ ราว 10 ตำแหน่ง
(บางกรมมีมากกว่านั้น) มีงานราชการใดที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้รถประจำตำแหน่งพร้อมๆ กันเป็นประจำ
ถึงอาจมีบางก็เป็นครั้งคราว อธิบดีไม่สามารถหาทางออกในเรื่องนี้ได้เลยหรือ
การผลักดันให้หรือใช้ร่วมกันเมื่อจำเป็นทำไม่ได้เลยหรือ
แม้แต่การเช่ามาใช้เป็นครั้งคราวเมื่อจำเป็นก็ยิ่งประหยัดกว่ามาก ยิ่งถ้านำรถส่วนตัวมาใช้บ้าง
(ซึ่งมีกันทุกทานอยู่แล้ว) ก็จะเป็นการเสียสละที่นายกองของนาสรรเสรีนิยม
และที่สำคัญข้าราชการระดับนี้ควรจะต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อยด้วยอยู่แล้ว

ประการที่ 2 เป็นงบประมาณรายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตใดๆ
เนื่องจากการตั้งงบประมาณรายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลงานเพิ่มขึ้นมาแต่อย่างใด (จ่ายไม่จ่ายก็ได้ผลงานเท่าเดิม)
เพราะโดยข้อเท็จจริงการทำงานของข้าราชการระดับนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่แต่สำนักงานและห้องประชุม
ทานจึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการจราจรมากนัก (รถส่วนตัวทานก็มีใช้กันทุกคน) ดังนั้น
การได้หรือไม่ได้เงินค่าตอบแทนรถประจำตำแหน่งก็ไม่มีผลต่อภาระงานแต่อย่างใด
ค่าตอบแทนที่ได้รับไปจึงไม่ได้ทำให้เกิดผลงานเพิ่มขึ้นเลยแม้แต่หน่วย

ประการที่ 3 เป็นการใช้งบประมาณที่ไม่เป็นธรรม (ขาดธรรมาภิบาล)
เพราะตำแหน่งรองอธิบดีเป็นตำแหน่งในระนาบเดียวกับผู้อำนวยการกอง
แต่ผู้อำนวยการกองนั้นไม่มีสิทธิได้รถประจำตำแหน่งเหมือนรองอธิบดี
ผู้อำนวยการกองจึงไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนดังกล่าวด้วย ทั้งๆ
ที่ผู้อำนวยการกองซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีโอกาสใช้รถเพื่องานราชการมากกว่ารองอธิบดีด้วยซ้ำ
แต่ทุกวันนี้ผู้อำนวยการกองก็ยังสามารถปฏิบัติงานราชการได้เป็นปกติ แม้ไม่มีสิทธิประโยชน์ใดๆ
เรื่องรถประจำตำแหน่ง
และหวังว่าประเด็นนี้คงไม่มีใครนำไปใช้เรียกร้องขยายจำนวนผู้มีสิทธิได้รถประจำตำแหน่งเพิ่มขึ้นอีก
เพราะทุกวันนี้ประเทศชาติก็จะล่มจมเพราะข้าราชการประเภทนี้อยู่แล้ว

ประกาศที่ 4 เป็นช่องทางให้เกิดการคอร์รัปชัน

เพราะปรากฏคดีตามมาเมื่อผู้รับสิทธิคำตอบแทนนี้แล้วจะไม่มีสิทธิใช้ราชการอีก

แต่ผู้รับสิทธิก็ยังเอาราชการไปใช้โดยอาศัยขอยกเว้นต่างๆ อาทิ

ใช้ราชการโดยอ้างว่าเป็นงานด่วนและรุดสวนตัวเสีย หรือให้เลขฯขอใช้ราชการและตนขออาศัยไปกับรถนั้นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ บางหน่วยงานยังไปออกระเบียบขยายสิทธิในการเบิกคำตอบแทนในกรณีต่างๆ

เช่น การให้สิทธิกับผู้รักษาการแทน (ระเบียบหลักไม่ให้สิทธินี้) หรือเพิ่มจำนวนผู้มีสิทธิเกินจาก 5 ตำแหน่ง เป็นต้น

รัฐประจำตำแหน่งมีความจำเป็นสำหรับข้าราชการระดับสูงที่มีภารกิจจริงๆ ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่าทุกงานใช้เฉพาะงานราชการ ไม่ได้ใช้เพื่อภารกิจส่วนตัว และไม่เคยให้คนใกล้ชิดเอาไปใช้ด้วย แต่การให้สิทธิข้าราชการระดับรองลงมาที่จำเป็นบาง ไม่จำเป็นบาง (ส่วนใหญ่ไม่จำเป็น) จึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะถูกต้อง

เพราะการที่ข้าราชการระดับสูงซึ่งมีเงินประจำตำแหน่งนอกเหนือจากเงินเดือนมากอยู่แล้ว แต่ยังไม่พยายามหาประโยชน์อื่น ๆ อันไม่สมควรจากทางราชการอีก จึงถือเป็นการส่อทุจริต (คอร์รัปชัน) นั่นเอง

ดังนั้น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ.2547

เรื่องการเบิกจ่ายเงินคำตอบแทนเหมาะสมจ่ายแทนการจัดการประจำตำแหน่งสำหรับข้าราชการผู้มีสิทธิได้รถยนต์ประจำตำแหน่งจึงควรถูกยกเลิก เพราะนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ต่อทางราชการแล้ว

ยังเป็นการบ่มเพาะนิสัยคอร์รัปชันขึ้นในหมู่ข้าราชการอีกด้วย

เพราะทำให้ผู้รับเงินคำตอบแทนนี้รู้สึกเหมือนกับว่ามีเงินที่ได้มาอย่างถูกต้องชอบธรรม ทั้งๆ

ที่เป็นเงินที่ได้มาอย่างไม่สมเหตุสมผลอย่างชัดเจน

ซึ่งตามความเห็นโดยสุจริตของผู้เขียนก็น่าจะเป็นการคอร์รัปชันเช่นกันนั่นเอง

นี่คือกรณีตัวอย่างของการรุมทุ๊งทุ๊งประมาทแผ่นดินของข้าราชการประจำ (อย่างถูกต้องตามกฎหมาย) แล้วเรื่องอย่างนี้

ท่านนายกรัฐมนตรีที่มาจากข้าราชการประจำจะสนใจแก้ไขบ้างไหม?

ที่มา [มติชน วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559](#)